

În cercetarea lungului secol al XVIII-lea românesc cercetările noastre, desfășurate de-a lungul a trei decenii au avut un scop îndoit. Pe de parte am dorit să aducem o nouă perspectivă iar pe de altă parte ne-am străduit să aducem la lumină cât mai multe date inedite, cele mai multe din manuscrise și anume din manuscrise ce implicau limba greacă.

Perspectiva nouă a abordării obiectelor cercetării a pornit de la ceea ce credeam a fi o perspectivă multidisciplinară și care a ajuns să devină (încercând să se perfecționeze în continuare) o abordare trans-disciplinară ceea ce înseamnă concentrarea pe obiectul cercetării (obiect ce s-a adeverit a fi extrem de divers datorită surselor) și adaptarea metodelor la acesta.

Cercetările noastre au privit manualele lungului secol al XVIII-lea românesc. Rareori abordate ca atare, manualele princiare ale secolului al XVIII-lea românesc, au fost practic un subiect „vizitat” în contexte subsidiare menirii lor primare. Faptul se datorează unor cauze destul de apropiate dar totuși disociate în bibliografia privind societatea românească și în cea referitoare la organismul social grec. În generația prezentă ce s-a aplecat asupra Iluminismului românesc acest gen de scrieri au fost coroborate cu cărțile de comportament ca să substanțieze mai ales istoria constituirii conștiinței civice. Eforturile noastre s-au finalizat cu concluzii dintre cele mai lămuritoare în sensul că, fie ele de expresie română ori greacă, pe tot parcursul secolului la XVIII-lea există o serie bine definită de manuale princiare care încep prin a fi traduceri din latină, franceză și italiană pentru ca mai apoi să adapteze scrieri mai vechi sau să compileze cunoștințe utile din varii surse. O structură ternară cuprinzând cunoștințe de politică, morală, retorică și științe ale naturii ajunge spre sfârșitul secolului grăbitelor domnii fanariote să se topească într-o sinteză de buzunar adaptată nevoii de adaptare rapidă.

Ne-am aplecat și asupra unor aspecte cu atingere juridică. Proiectul primei constituții românești, cea care aparține lui Dimitrache Sturza, la un atent examen lingvistic precum și textologic întărește datarea 1793-97 și relevă pe lângă legături franceze unele poloneze.

O mare parte a cercetărilor noastre au privit situația lingvistică a sec. la XVIII-lea. Am aplicat conceptele de diglosie și bilingvism și am insistat pe situația de schimbare de cod, recurgerea pe moment la o altă limbă, încercând să explicăm în acest fel ocurențele lexicale extrem de efemere atât de curente în sec. al XVIII-lea. Un aspect inedit găsit de noi în legătură cu elementul sud-dunărean sunt împrumuturile inter-dialectale ale românei, respectiv reflectarea lexicală a mobilității acestei ramuri românești.

Un capitol esențial pentru înțelegerea literaturii române moderne este corpusul de literatură greacă scris în spațiul românesc. Compus din poezie proză și teatru (din care multe piese au fost descoperite și publicate de noi pentru prima dată) acest tip de discurs literar se adeverește adeseori organic legat de manifestările de mai târziu ale literaturii române, prefigurând comedia caragialiană și literatura absurdului. Primele manifestări ale acestei literaturi datează de la începutul secolului la XVIII-lea și se leagă, printr-o tragedie inspirată din cele antice dar care în mod legitim trebuie să ne ducă cu gândul la clasicii francezi, de Constantin Brâncoveanu.

Un segment iluminist unificator între Transilvania și celelate două provincii românești de o importanță uriașă este un manuscris medical (*Meșteșugul doftoriei*) greșit considerat până nu de mult ca aparținând sec. la XIX-lea și unui doctor Episcopescu. Cercetările noastre și ediția pe care am alcătuit-o acestui text de mari dimensiuni (800 de pagini) ne relevă un cu totul alt autor, și anume sud-dunărean, nimeni altul decât secretarul domnesc , dar și autor literar (în limba greacă) și revoluționar Rigas Veleștinul. Pe lângă reale calități medicale, textul este un tezaur lexical și în general lingvistic al lungului secol al XVIII-lea românesc.

Ne propunem ca în viitor să ne continuăm toate direcțiile de cercetare abordate până acum ,în dorința de a reliefa prin date excepționale bogăție de fapte culturale a lungului secol al XVIII-lea românesc urmând să adâncim în mod special studiul educației de toate gradele (cu o specială insistență pe detaliile tehnice în deprinderea limbilor) , a statutului femeilor, a tehnicii traducerilor, a personalității traducătorilor etc.